

Koroško Koroščem

Št. 31.

Celovec, dne 8. junija 1920.

Št. 31.

Resna beseda ob resnem času.

Francoz Fred du Bois piše marca t. l. v „Correspondence Evropéenne“:

„Blíža se trenutek, ko se bo treba odločiti prebivalcem spornega ozemlja v južni Koroški, ali naj ostane njihova ljubljena domovina pri Koroški, ali naj se priklopi Jugoslaviji. Nepriistranski opazovalec niti najmanj ne dvomi, da bo ljudstvo, če mu bo mogoče izraziti svojo voljo popolnoma svobodno in brez najmanjše omejitve, glasovalo *pet docela tako, kakor začetkom preteklega leta, namreč z 81.451 glasovi za Avstrijo in le s 771 glasovi za Jugoslavijo, izid, ki se je v njem zrealilo resnično ljudsko mnenje prebivalstva, kakor je tudi izrecno potrdila ameriška komisija, ki se je tedaj mudila na Koroškem. Zavoljo svoje geografske tvorbe tvori Koroška s spornim ozemljem vred etnografsko in gospodarsko celoto, kjer je že zdavnaj minilo resno nasprotovanje. Med vsem prebivalstvom je vladala od nekdanj najpopolnejša sloga. Tekom stoletja se je slovensko pleme tako odločilo in se spojilo z nemštvom, da se je izgubil sleherni čut skupnosti s kranjskimi Slovenci, ki jih vrhu tega še loči visoka gorska stena: Karavanke. Korošci nasplo poznajo samo eno domovino — in to je Koroška s Celovcem, njenim srcem. Živeli so vedno v srečni edinosti, ne da bi bil kedaj kak temen oblak kalil njihov notranji mir, in glasovanje preteklega leta je seve tudi jasno pokazalo, kako trdno so odločeni živeti v bodočnosti tako, kakor v preteklosti. Vse koroško vprašanje bi bilo mnogo enostavnejše, če bi bila mirovna konferenca v Parizu zasnovala svoja posvetovanja na podlagi poročila ameriške komisije, ki je zagovarjala ohranitev prejšnjega stanja, da bi namreč ostale Karavanke meja med Koroško in Kranjsko. Žal se to ni zgodilo. Odposlancem iz Ljubljane se je posrečilo, da so jih poslušali — in medtem ko Celovec ni imel pravice določiti kakega zastopnika, so dosegli s spretnostjo in tujo zaslombo,

da je ameriško poročilo izginilo, ter so vsled tega popolnoma po poljubnosti lahko uveljavili svoje stališče, čeprav je bilo docela nasprotno ameriškim sklepom. Ker ni mogel nihče nastopiti z ugovorom zoper nje, so seveda imeli lahko delo. In kljub temu — ne pozabimo tega, — so se prav tisti Slovenci, ki so se prvotno ponašali kot zavezniki, borili na strani Korošcev zoper nje, in sicer s srditostjo, kakršne Korošci tam ne poznajo. Prav gotovo ni neznano, kaj se je zgodilo potem, ko so na tako lahek način prišli na površje. Nikakor jim ni zadostovalo, da je bilo ameriško poročilo ukradeno in sklenjeno ljudsko glasovanje. Ne, bilo jim je tudi mnogo na tem, da napravijo sporno ozemlje, kjer je zadevala njihova stvar na splošno nenaklonjenost, dostopno njihovemu vabljenju, da bi lahko z ozirom na plebiscit z orožjem zaokrenili javno mnenje v svoj prid. In tudi v tem oziru so jim dali (se. konferenca) prav. Če niso le še predobro vedeli, kaj bo posledica, bi si bili pač lahko razmislili. Kaj se torej danes zahteva na Koroškem? Čisto enostavno, ker že enkrat mora biti plebiscit: 1. da se vrši v obliki, kakršno zahtevajo pravice, človeške in ne v osenčju jugoslovanskih bajonetov; 2. da se vrši pod nadzorstvom medzavezniške komisije; 3. da se zagotovi vsakemu državljanu, ki ima glasovalno pravico, svobodno izražanje svojega mnenja in 4. da se sleherni izmed 15.000 onostran mejne koprnečih beguncev vrne na svoj zakoniti dom in se mu dá priložnost glasovanja, ne da bi se delalo nasilje njegovim patriotičnim čuvstvom. Je ta zahteva prevelika? Nikakor ne. Dolžnost časopisja, naj si bo katerekoli dežele, je, da ima odprte oči v koroškem vprašanju, ki se lahko izprevrže v armenskega, če bi hotel kdo nasproti agresivnemu narodu iz slabosti zavirati ljudstvo, miroljubno kakor nikjer nobeno, da ne bi moglo dovesti svoje dobre stvari do zmage. Korošci se navezani na svojo rodno deželo, na svoja sporočila, jezik, navade in običaje. Vzvišen ponos imajo v obrambi narodne dediščine. Sorodne poteze nosijo z onimi gorskimi junaki, ki

Huda blamaža

ali

Kozel ne spada v zeljnik.

O taboru „slovenskega kmetkega ljudstva“ v Pliberku se nam ne samo iz Pliberka, temveč tudi iz Mežne doline poroča, da so se tega tabora k večini le udeležili Kranjci in Spodnjo-Štajerci, hujkači in agenti, učitelji in uradniki, tuje „mašinfrajle“ in druge „pomočnice“. Domačinov ni prišlo veliko in kar jih je bilo, še ti le zaradi radovoljnosti, da slišijo, kake limanice zdaj fabricirajo. Torej velika večina le tujei in tujke.

Ljubljanski list „Slovenski Narod“ pa ve to vse boljši kakor ljudi, ki so bili zraven in piše s svoji 113. številci: „Ni delalo se nobene reklame. A kaj se je zgodilo? Ze v ranih urah so začeli prihajati bližnji okoličani. Iz oddaljenejšee okolice pa so drdrali voz za vozom. Tako je množica rastla in rastla, a še vedno so prihajali novi došleči peš in na vozovih. Itd.“

Kaj je potem resnica? Da si je „Slovenski Narod“ kupil špiegle, skoz katere vidi vse rožastvo in cveteče, da je torej to resnično, kar se je nam bilo poročalo, izvidimo iz ljubljanskega „Napreja“, ki piše dne 21. maja t. l. pod napisom „Klerikalna surovost“:

„Razen uradništva v Pliberku ne spravijo klerikalci ničesar skupaj, zato so zbobnali na shod ljudi iz vse Koroške. Govorili so na shodu doktorji in teologi in njihovi podrepniki. Iz ust doktorjev in teologov se je slišalo največ psovka. Ni se oznanjalo na shodu načelo „ljubi svojega bližnjega“, temveč podžigalo se je sovraštvo in govorilo se je takole: „Glave jim bomo rezali“, „ubijte ga, obesite ga“ in še hujše, kar pa mi niti napisati ne moremo. Ko se je oglasil k besedi nekdo, da nastopi proti takemu hujskanju, so doktorji in teologi vpili: „Ubijte ga, obesite ga!“ In že je padla po dotičniku pest trafikanta, tajnika občinskega in narodnega sveta, Müllerja, in surovega gozdarja Kenda. Pomagali so pri tem tudi nekateri pliberški učitelji. Ko jo je dotičnik moral popihati, so drveli za njim Müller et consortes in klicali za njim grde psovke in „Z rdečim križem ga ubijte!“ „V imenu Boga napovedujemo boj“ se je kričalo z odra. „Ni nas treba biti strah, vso moč, vse oblasti, in vlado imamo v svojih rokah in tudi bajonete“. Res, klerikalci puste streljati na uboge ljudi „v imenu Boga“, z bajoneti širijo „ljubezen do bližnjega“, prepovedujejo prsto besedo, hujskajo ljudi na uboj, uničenje vsega, kar ni klerikalnega. Poznamo vlado, ki ima ruske caristične inštruktorje, ki jih nastavlja v javne službe. Shod je bil tudi blagoslovljen od zgoraj: Preko mostu pred Metničevo hišo namreč je pridrdral voz, na katerem je sedel vojak s častnikom in nekaj osebami ter povozil 10 letnega fanta. Nikdo se ni zmenil za

jih je rodila Pra-Svica. Ako jih kdo dotira v obup, bodo tudi oni prisegli nebesom Rütlijsko prisego. Naj bi torej časopisje dvignilo svoj glas, dokler je še čas."

Slab gusto nimajo!

V prvi naši številki oktobra lanskega leta smo pribili besede:

„Slab gusto ja nimajo! Omikani smo, pridni smo, mirni smo, fantje imamo krepke za njih vojske, obrti imamo različne, davke moremo plačati ne slabe. Kaj hočeš več?"

Da so bile te besede gola resnica, nam dokazuje zdaj dan na dan jugoslovansko časopisje vselej na novo. Kar se tiska v Prevaljah in Velikovecu — „Mir“ in „Korošec“ — iz tega seveda ne vidimo, zakaj bi nas Korošce Jugoslavlani tako radi pobasali v koš. Ljubljanski listi nam pové pa čisto odkritosrčno, zakaj gre vsa ta jugoslovanska gonja in zakaj nas tako farbajo, boljše rečeno — **hočejo** farbati. Prav hvaležni smo vam, ljubljanski gospodje za vašo odkritosrčnost, saj vemo, kam pes tace molí.

V svoji številki 113. beremo v „Slovincu“:

„Opozarjamo naše finančne kroge. Kajti slovenski Korošan je silno rodovitno polje za industrijo. Zemlja hrani vsakovrstne rude, je bogata po lesu in zlasti njene vodne sile so ogromne. Za živinorejo in sadjerejo sta tukajšnja zemlja in podnebje kakor naša ustvarjena. Poleg tega ima že razmerna dobro razvito industrijo raznih strok (jekleni izdelki, puškarija, lesni izdelki, sukarnarje itd.), v skromnejšem obsegu so zastopane i razne druge stroke (klobučarstvo, paličarstvo itd.), ki bi s primedno povzdigo lahko postale važne za državo. Opozorim naj le še na članek mariborske „Draupost“, kjer pisec v eni izmed zadnjih številk opozarja na pestrost puškarsstva. V tej obrti je namreč pastopanih toliko strok, da je iz posamezne puškarske stroke mogoče dobiti strokovnjake za najrazličnejše tovarne (za kolesa, šivalne stroje itd.).

Slednjič je Koroška z ozirom na svoje prirodne lepote s sosednjo Gorenjsko vred najlepši del Jugoslavije in postane lahko naša Svica! Samo ljudi nam je treba, dovolj ljudi in denarja. Še enkrat: denarja. Brez tega je naše delo metanje peska v morje.“

No ajston! Zdaj jugoslovanski hujskači ne morejo trditi, to je samo laž Nemcev, teh „hudičev“. Gospodje, vtaknite vaš nos le v ljubljanske liste, kakor jih beremo mi slovenski Korošci. Če imate le še nekaj možganov v vaši balkanski buči, če ni vse slama in seno, kar nosite tako „ponosno“ pokoncu, morate vendar uvideti, da je nam Korošcem vaša gonja le smešna! En dan beremo v „Slovincu“ izpoved, zakaj vam tujcem sline vrejo po naši Koroški, drug dan, **dan navrh** pa jamra isti list, da se ti sirotej smili:

ponesrečenca. Voz se ni niti ustavil in nihče se ni ozrl, ali fant še živi ali je mrtev.“

To je seveda hudo piknilo jugoslovanske duhovnike in doktorje, strašno so zavpili v „Slovincu“ (številka 116.); o Avstriji stare laži, za katerimi še krava ne naredi več „mu“, tako neumno je to pogreto zelje: „Potrebno je javno pojasniti, kako delajo slovenski sodruzi na Koroškem v popolnem soglasju z nemško buržoazijo celovško. V slovenski socijaldemokraciji so organizirani najzagrizenejši nemčurji, ki dobivajo kot slovenski zaupniki Judeževe groše, ki jih je Nemčija poslala (??), da bi za sve čase podjarmila ubogega slovenskega kmeta na Koroškem (glejte hinavce!), kateremu bi Nemci radi rekvirirali zadnjo kravico iz hleva in zadnje zrno iz žitnice.“ — Mi se le čudimo, da je mogel „Slovenec“ tak spis takega podlega in nizkotnega čečkarja priobčiti. Ali sam ni boljši?

Mislimo da je res tako, ko beremo na to odgovor v „Napreju“ od dne 26. maja t. l.:

„Takrat, ko je bil v Ljubljani cirkus Barnum, so delali zanj po mestnih ulicah pisani jezdecí raznih polti in z bobnom reklamo. Tako delajo sedaj klerikalci reklamo za svoj politični cirkus. Reklama je navadno pretirana, pri cirkusih ne-reelna, pri klerikalcih pa lažnjiva. „Slovenec“ in „Večerni list“ vodita proti nam že nekaj mesecev hud, nelojalen in nestvaren boj. V tem boju so klerikalci popolnoma pogoreli, ker

„Ali ima naša država dušo? Ali doni tudi v naših srcih prošnja: Bog čuvaj Jugoslavijo!“

Gotovo so domoljubi, ki jih ogreva vedno tista navdušenost, ne kot otroci, ki si želé stvari, ki še niso zanje zreli.

Toda glas teh Jugoslovancov utone v številnih glasovih razočaranja in zabavljanja. Nekaj je gnilega v državi — a kje? Pri vladi ali pri ljudstvu. **Po našem mnenju pri obeh!**

Zastopiti moremo to le tako: vlada je ničvredna, ljudstvo pa zmerja in zmerja čez „blaženo, zlato“ Jugoslavijo, ker je tudi ničvredna. Tudi za to spoved iz Ljubljane smo Kranjcem prav hvaležni. Iz te hvaležnosti svetujemo slovenski Korošci tujim zapeljivcem: Nehajte, nehajte vašega žlobudranja o vaši Jugoslaviji, katero

nihče ne ljubi

celó v Jugoslaviji, kakor smo brali v ljubljanskem listu „Slovenski Narod“ ob novem letu 1920.

Ne bodite otroci! Ne želite si naše Koroške! Kajti za vas ne rastejo koroške hruške in koroški jabolki in nikoli ne bodo za vas dozoreli!

Korošci smo in Korošci ostanemo!

Agrarna reforma.

Bivši minister za agrarno reformo dr. Krnic je razveljavil v Vojvodini naredbo glede razdelitve zemlje. Na ta način je bilo oškodovalih nad 150 dobrovolcev in zakupnikov zemlje, ki so zakupnino že plačali in zemljo obdelali. Zemljišča bi morala preiti zopet v roke prejšnjih posestnikov. Vsled tega dejstva je zavladalo veliko razburjenje in je prišlo ponekod do nemirov.

Slišimo kričati jugoslovanske agente: Ti celovški „nemčurji“, ti „pobalini“ se lagajo! A, kaj ne! Vi jugoslovanski potepuhi, vzamite v roke, polne gnoja, „Slovenski Narod“ od dne 20. maja t. l. Prepričali se bote, da je pisal zgornje besede od konca do kraja ta list sam. Ta bo vendar vedel, kako lepo se v Jugoslaviji godi in kako vodijo v tej blaženi državi uboge ljudi in ubogega kmeta za nos. **Nas koroške Slovence pa naše matere niso zato z bolečinami rodile.**

Protest proti papežu.

Rimska kurija je odposlala na Reko (Fiume) svojega posebnega odposlanca. Pristaši narodne cerkve smatrajo postopanje italjanskega papeža za vmeševanje v jugoslovansko narodno vprašanje in sklenili, sklicati protestno zborovanje radi tega. („Slovenski Narod“, številka 113.)

Dr. Arnež v Zrelcu, Krašna v Doberlivasi in vi Arnuš v Kotmarivasi, kaj praviš k temu? Po našem mnenju in po

smo jim temeljito dokazali, da **lažejo**. In sedaj, ko je ves ta njihov napad ponesrečil, so zagnali nov krik, češ, da socijalna demokracija dela na Koroškem s celovškimi meščani proti Jugoslaviji. To je pač samo nova nesramnost, ki zasluži, da poteka izpod blagoslovljenega peresa.

Nastavljali so sekvestre, ki niso poštenjaki; med njimi celo take, ki so že zakrivili precejšnje poneverbe (Velikovec), bili so nezmožni in v pohujšanje. V Železni Kapli so v sekvestrirani gostilni žrli cele noči, dočim se je proti drugim gostilničarjem drakonično postopalo. Nekoga Škofjeločana so rodoljubi okradli najprej, potem ga denuncirali, da je „Nemec“, in zahtevali, da se ga iztira. Prepovedovali ste nam shode, ki smo vljudno občevali z ljudmi, brez vzroka, sami ste pa uganjali agresivno klerikalno politiko, **ki koroško ljudstvo naravnost odbija**. V Podgorju je dobil Narodni svet živila, pa jih delavcem ne sme deliti, če se to ne vda klerikalnemu pritisku. V nešteti drugih primerih so naši zaupniki intervenirali proti krivicam, ki ste jih delali. In če bi hoteli govoriti o tihotapstvu, bi tudi še lahko kaj povedali. Namesto, da bi prepričevali, se priljubili, delate tako!

Na vse očitke, da so naši slovenski sodruzi v zvezi z nemškimi meščanskimi Celovčani, pribijemo, da je „Slovenec“ **zopet lagal in ponovil samo nekoliko drzneje „Mirove“ laži**.

To smo morali zabeležiti, daši ne radi, ker druge obrambe proti žegnanim lažem nimamo. Krivei, spoštujte vendar že

tem, kar smo se v šoli učili, je naš papež nezmotljiv, zastopnik je samega Jezusa Kristusa na tem svetu. Kako je mogoče protest proti papežu! Če še niste srbske vere, ampak še rimski katoličani, povejte nam vendar, ali to ni greh? Kaj se dela z našo krščansko vero?

„Pridi, sveti Duh!“

Star slovenski pregovor pravi zastran obupanja, da je boljši skočiti v vodo, kakor obupati.

Ceravno je ta pregovor že star, nam Korošcem se zdi, kakor da bi bil ravno za jugoslovansko hujskarijo še-le zdaj zadnji čas nastal. Kajti po tem pregovoru je „prerezana“ cela gonja. Obupani so, tega ni dvoma, gospodje Jugoslavlani. Zakaj bi bilo drugače to tlačjenje, to zatiranje prostega Korošca, proste Korošice, ki se jim ne udajo, zakaj potem vse nasilje in vse grožnje, da ne grejo iz naše dežele. Ko bi ne bli obupani, bi ne bilo treba takega vpitja, takega lajanja, ne treba toliko laži in limanic, ne treba podlega, nizkotnega načina njih propagande, ne treba obrekovanja, psovanja in osebnih napadov. Iz vsega tega nastopanja vidimo na Koroškem prav dobro, da vedé sami, da jim ničesar ni upati. Po zgornjem pregovoru pa nočejo obupati, rajši so skočili v vodo. Zdaj mahajo v smrtnem strahu z rokami, vpijejo na pomoč, vpijejo in uperajo usta, a mi Korošci in Korošice ne slišimo ničesar, kajti slišati ni ničesar, njih usta so polna vode in do nas in naših sre ne pride nobena beseda.

Ali kaj drugega je, kar slišimo natanko in sicer čez visoke, strme Karavanke celó, glasove, ki nam pravijo: Srečni vi Korošci, ki še niste „Jugoslavlani“, nikdar se ne dajte zapeljati! Ti glasovi pa so ljubljanski listi. Ali vzamemo list te ali druge stranke, te ali druge farbe, vse enako — črno ali rdečo ali belo — po vseh se jamra, kako jih boli glava po tem vzedinjenju, po srbskem komandu, eni bolj, drugi manj odkrito. Pod napisom:

„Pridi, sveti Duh!“

ki smo ga navedli že zgoraj, pa se veka in dere, za nas Korošce prav zanimivo:

„Beograd, 14. maja. 89. redni sestanek (1) Narodnega predstavništva je otvoril predsednik dr. Ribar ob 1/211. dopoldne. Ker ni bilo zadostnega števila navzočih poslancev, je določil prihodnjo sejo na sredo ob 6. popoldne in je sejo zaključil.

Beograd, 19. maja. Danes (sreda) ob 6. popoldne se je vršila le kratka seja Narodnega predstavništva, na kar so se seje odgodile do po Binkoštih.

Komedija se nadaljuje: Narodno predstavništvo ne pride do dela. Če imamo vlado, ne deluje iz opozicije, če je vlada v

božjo hčerko: resnico, in zapomnite si, da za vaše neumnosti in nepoštenosti, ki jih delate na Koroškem, mi ne moremo biti odgovorni. Kozel ne spada v zelnik, vi pa ne kot agitatorji za plebiscit. Sklonite se in se potrkajte na prsi: nostra maxima culpa!

Kozel ne spada v zelnik in vi Jugoslavlani ne v našo Koroško! V „Večernem listu“ štev. 104. smo braši: „Kakor stoje stvari sedaj, smo v jadranskem vprašanju izigrani!“ Adrije torej ne dobite, ne dobite pa tudi nikdar naše Koroške! Ne bo več dolgo, ko bote primorani po vaših listih zapisati: „Tudi v koroškem vprašanju smo izigrani!“ Zadnji „Naprej“ pa zanima nas Korošce še bolj radi tega, ker uvidimo, da vedó že davno tudi v Ljubljani, „Koroško ne dobimo!“ To sledi jasno iz stavka „Napreja“: „Zapomnite si, da za vaše neumnosti, ki jih delate na Koroškem, mi ne moremo biti odgovorni“, in končno: „Sklonite se in potrkajte na prsi: nostra maxima culpa — naša največja krivida.“ To se edinole pravi, Kranjci sami ne upajo več, da se izreče glasovanje za nje, sami so že uvideli, da Korošci in Korošice ne predamo ne sebe ne lepe naše domovine. Torej pridno na delo, glasovanje se bliža, bliža se rešitev in dopolnitev besedic:

Koroško Korošcem!

krizi, ne deluje zaradi pogajanj, če je kriza končno rešena, ne deluje od veselja . . . Skratka, ne deluje nikoli in od same nedelavnosti je tako utrujeno, da mora vedno znova na počitnice. Saj je znano: čim več človek spi, tem bolj je zaspan. Že Goethe je zapisal, da ni ničesar težje prenašati kot vrsto lepih dni, a naše Narodno predstavništvo je od brezkončnega lenarjenja resnično zopet tako izmučeno, da zopet ne more dalje in da se je zatorej moralo zopet raziti počivat do po Binkoštih. V istini so se narodni predstavniki znova razšli, še preden so se sešli, in vprašanje je, če se bodo po Binkoštih znova sešli, še preden se Narodno predstavništvo zopet ne razide.

Od avgusta 1919 doslej je bila vladna in parlamentarna kriza permanentna: običal je ves državni organizem, anarhija narašča, upravni aparat stoji, korupcija dviga glavo, nastal je splošni kaos, trgovina, obrt in industrija so v razsulu, vsi resnični rodoljubi že naravnost trepetajo pred grozečo državno katastrofo, le narodni predstavniki nimajo sej. Kvečjemu si dovoljujejo kratke „sestanke“: malo pokonferirajo, malo podemonstrirajo, malo pointrigirajo, a so že hitro zopet „trudni“ in hajd! domov na počitnice. A čitali smo telegram:

LDU. Beograd, 14. maja. Od 1. marca 1919 pa do danes se je porabilo za Narodno predstavništvo 8,132.000 dinarjev, to je 32 in pol milijona kron!

Za teh 32 1/2 milijona kron — pravijo — je ustvarilo Narodno predstavništvo tekom skoraj 14 mesecev 1, recí en sam zakonček! Prokleta drag zakonček! — No, očitek je pretiran: okoli 10 zakonov so vendarle spravili pod streho. Toda tudi za 10 zakonov se je časa in denarja potrošilo preveč. — A to še ni edini trošek za državo: pristeti je še celo vrsto ministrskih plač in pokojnin, še celo vrsto plač „čimovnikov na razpoloženju“ (t. j. plačanih postopačev) in še čelo vrsto koruptnih avanzmanov (t. j. korit), ki so jih rodile neprestane „krize“ in ki jih je povzročilo „delovanje“ narodnih predstavnikov.

Dovolj je, gospoda! Vaših „sestankov“ smo siti. Ne bomo jih mirno gledali več in država vašega „državniškega“ lenarjenja ne sme prenašati več! Komedija se ne bo nadaljevala. Sami ste se izvolili, sami poslali v Beograd, sami ste odgovorni za vso sramoto in ves fiasko, ki se širi iz Narodnega predstavništva. Narod je izgubil v vaše sposobnosti, v vašo resnost in vest že malone vse zaupanje.

Zopet ste si dovolili počitnice. Naj bodo poslednje! Želimo le še, da vas vse sv. Duh te dni razsvetli, da izprevidite končno: komedije mora biti konec in začne se naj resnejše delo!

Pridi, sv. Duh! Razsvetli duše naših narodnih predstavnikov, da izprevidijo, da je država zaradi njihne strankarske pričakavosti in sebičnosti na propadu, omeči jim vest, da začno za dobro svojo plačo končno tudi dobro delati, razveži jim jezike, da razkrijejo rane, iz katerih krvavi naša domovina in odpri jim razum, da najdejo zdravil za bolezní, ki razsajajo po vseh udih naše bedne Jugoslavije!“

Dругega pojasnila nam Korošcem in Korošicam ni treba! Preostaja le, da zakličemo jugoslovanskim agentom in hujskačem:

Vi čakate, da združite lepo našo deželo s tako Jugoslavijo in jo odtrgate delavni, pridni Avstriji. Ja, ljubi naši: Čakal je še tisti, ki je s črešnje padel!

Dežela „zlata in srebra“.

Malo prenašli ste bili, general Majster in vi njegovi podrepaniki, kaj, ko ste žvekasto govorili o „zlati, blaženi“ Jugoslaviji, „deželi zlata in srebra“, kaj ne?! Dejstva v današnji „zedinjeni“ državi so „malo“ drugače, toliko „malo“, da govori ljubljanski listi in resni politiki pri vas doma onkraj Karavank, da stoji Jugoslavija na robu propada, pred potopom . . . Da odgovorimo na hujskajoče in obrekljive jugoslovanske spise, smo že opetovano pokazali ravno na podlagi ljubljanskega časopisja resnično stanje namišljeno „zlate in bogate“ Jugoslavije. Tako smo pribili pred kratkem dejstvo, da manjka Jugoslaviji na dan 32 milijonov K. To je žalostno znamenje, kajti na leto pride to, ko rajtam 365 dni — ali jih je v Jugoslaviji manj, da bi prišlo manj ven? — več kot 11 1/2 milijard in milijarda je tavčend milijonov. Še bolj žalostna je reč pa s tem, ker Jugoslavija nobene večje indu-

strije nima, katera plačuje vendar po vseh deželah največji del davkov, štajrov. „Imamo industrijo!“ bodo zavpili tuji hujskači. Gospodje, ne razburjajte se, imate toliko industrije, kar je iz nemških rokah, toliko, širokoustneži, da črdijo ljubljanski listi: Nimamo domače trgovine in ne domače industrije! Če hočete, dokažemo vam to, da vam povemo datum in stran listov! Torej izdatne, večje industrije ni. Najbolj žalostna pa postane reč, če pomislimo, da je jugoslovanski parlament le humbug, le komedija, ki ničesar ne dela in se za nič ne mara. Edina skrb je, da se polnijo iz strašanskih štajrov, ki jih morajo plačati onkraj Karavank, neka korita, pri katerih sedijo gotovi gospodje. Kdo pa bo plačal potem strašnega pomanjkljaja 11.680.000.000 K:

Tako je torej stanje danes v Jugoslaviji; pri tem pa 100.000.000.000 K dolgov še nismo vzeli vpoštev. Jugoslovanskim hujskačem to pa ničesar ne dá. Nasprotno so nesramni dovolj, vedno na novo proti Avstriji hujskati, mahajo z rokami: Ecco siromaška Avstrija! Velika — boljše nesramno nizka — v tej stvari sta velikovska spaka „Korošec“ in neka „Draupost“ — boljše „Draupost“. Odkrito vas vprašamo, vi ččkači, smatrate se morda za modrejše, kot so resni ljubljanski politiki? Ti so namreč že večkrat s prstom pokazali na resno, pridno delo, ki jo vidijo v Nemčiji in Avstriji, medtem ko svojega jugoslovanskega voza ne morejo zvreči iz — dreka!

A res zanimivo je, kako piše „Draupost“ v svoji številki dne 22. maja t. l., kako lepo hinavsko! To je res „Musterbeispiel“ hinavske jugoslovanske hujskarije. Najprve postavi stavek: „Der Wiederaufbau Oesterreichs ist nur möglich, wenn Handel und Industrie wieder erstarken und sich betätigen können“. To je ja res, a kaj potem pride! Hladnokrvno trdi, to nikoli ni mogoče, ker je Avstrija zdaj povišala poštnine! Tako pa ostane Avstrija zmeraj siromaška, vedno dežela dolgov, torej: ni mogoče drugače glasovati kakor za Jugoslavijo! No, lej, zdaj pa vemo! Nam Korošcem se že tinta usmili, ki jo s takim hinavstvom sččkate, in papir, ki ga naččkate. Ne bojte se, revni šribarji za avstrijsko industrijo in trgovino. Obema bo mogoče, z drugimi deželami konkurirati, ker so se — po celem svetu povišale poštnine in izven Avstrije še čisto drugače, kakor na primer ravno v vaši „zlati“ Jugoslaviji. Kakor je nam znano, so se pri vas 16. maja izdatno (pišejo jugoslovanski listi!) zvišale in sicer — le en primer — za pisma 1 jugosl. K in karte 60 v. V Avstriji pa: 80 in 50 avstrijskih. Zdaj zrajtite pa še-le, koliko je to v vašem „dobrem“ jugoslovanskem denarju, ki je po vašem vpitju toliko boljši kakor avstrijski! Potem pa povejte, če poznate še resnice, koliko dražji je pri vas, to je: koliko bolj potrebuje vaša „bogata“ država — ljubljanski listi jo pa imenujejo „izmozgano“ — denarja, za koliko hujski ji gre! Neverjetno se nam zdi, kako se more človek tako blamirati 22. maja, ko je bilo zvišanje že 16!

Ne zamerite nam, prosimo, da mislimo tako natanko. Vprašati moramo vas namreč še v novem jugoslovanskem „davku na vojne dobičke“. In sicer ne samo za tiste, ki se imenujejo med ljudmi „vojni dobičkarji“ — „Kriegsgewinner“. Vaša vlada je izdala zakon glede pomnožitve dohodka, doseženega med vojno proti rednemu dohodku pred vojno. Ta zakon predpisuje:

30 % do 10.000 K, 35 % med 10.000—20.000 K, 40 % do 40.000 K, 50 % do 60.000 K, 60 % do 100.000 K, 70 % do 200.000 K, 80 % do 500.000 K, 90 % črez 500.000 K. Za leto 1919 (drugo je za leta 1914, 1915, 1916, 1917, 1918) pa velja to vse v — dinarih, to je še — štirikrat več!

Pri nas na Koroškem tega Jugoslovani še ne smejo upejljati, ker jim naša Koroška še ne sliši. Vprašamo pa širokoustne jugoslovanske hujskače, zakaj o tej reči ne pojasnijo Korošce. Vprašamo pa tudi one prenapetneže med nami, ki držo zdaj še z Jugoslovani, kako dobro jim to bo, ko pridejo Jugoslovani ne glede na hude davke (Einkommen-, Vermögens-, Vermögenszuwachssteuer), visoke poštnine in voznine, strašne cole itd. še s tem davkom na „vojne dobičke“. „Oh, kako dobra si, ljuba mati Jugoslavija!“ Ni dobra, ko tako marljivo skrbi, da se aržeti od denarja ne pretrgajo?!

Pribijemo pa tudi še sledeče. Ljubljanska „Jugoslavija“ piše dne 22. maja t. l.: „Sodne pristobine (Gerichtsgebühren) so povišane kakor vse druge za skoro štirikratni iznos. Krono

svoji škodljivi naredbi pa je postavil famozni finančni minister s predpisi, s katerimi zahteva, da se morajo pristojbine plačati naprej in določa, da je za plačilo uradujoči uradnik — osebno odgovoren. To je višek — albanščine“. Torej, kamor pogledaš, zvišanje, zvišanje, povsoda stoji požrešljiva Jugoslavija z odprtim žakljnom: „Daj mi, daj mi, daj mi!“ Kakor „fasl“, ki nima „bodna“, nosiš in nosiš vodo, a nikoli ni poln. Pa še kaj drugega vidimo iz tega poročila lista „Jugoslavija“: SHS državi se tako mudi za denar, da morajo ji ljudi že v naprej plačevati! Ali je to tisto bogastvo, o katerem nam gobezdažo Jugoslovani??

Zaključiti pa hočemo s poročilom iz „Cillier Zeitung“: „Naša valuta. Pred kratkem je izšel ukaz čehoslovaškega finančnega ministrstva glede tujega denarja. Ta ukaz nas zategadelj zanima, ker navede med polnovrednem denarjem nemško marko in italijansko liro, jugoslovanska krona pa, kakor tudi srbski dinar so „minderwertig“ (to je: ne veliko več kakor „ničvreden“). To je od strani države, ki je nam prijateljica, huda, strašna kritika naše gospodarske politike.“

Za danes smo vam poribali dovolj pod nos, kaj, jugoslovanski lažnivci? Ko hočete drugikrat še kaj takega, ko vas bo zopet srbel vaš umazan gobec, se pa zopet „meldite“!

Poslano.

V „Korošcu“ od 14. maja je bilo brati: „Upokojeni finančni nadpaznik Schellander je od deželne vlade izgnan. Pravi pa, da kljub temu ne gre iz Pliberka. Čudno! Koder hodi, hvali blaženo Avstrijo in agitira zanjo, sedaj pa, ko ima priložnost iti tja, se brani.“

„Korošec“, ki pravi, da piše vedno le resnico, bi moral tudi pristaviti, zakaj so me izgnali, da bi vedel vsaj vzrok; dalje bi moral „Korošec“ tudi poveti, da je me le za Jugoslavijo tako krvavo potreben Narodni svet izgnal, Müller in Močnik sedita tam. Mestu Pliberku nič ni dejalo, da sem bil tam. Tudi bi „Korošec“ moral poveti, da sta me z ženo in dvema otrokoma od Pliberka do demarkacijske črte dva žandarja gnala kakor hudodelca, dasiravno do danes ne od policije ne od sodnije nisem kaznovan. Ko bi bil „Korošec“ to vse povedal, bi se vendar marsikteri Jugoslovani baral: „Če zdaj, ko tukaj še ni za gotovo Jugoslavija, že preganjajo ljudi, ki se nič niso zakrivili, kako bo potem nam šlo, ko bo tukaj za gvišno Jugoslavija. Potem bodo ja preprosto vsakega, ki Narodnem svetu ni všeč, gnali žandarji naprej. Tako Nemci z nami Slovenci nikoli niso delali. Bomo vendar rajši za Nemško-Avstrijo glasovali. Tam bo nam gvišno boljši šlo in tam z nami ne bodo tako ravnali kakor v Jugoslaviji.“

Pripomnim, da sem se le zavolj tega branil, iti naprej, ker ni vredno, da grem na tako kratek čas od doma in s tem imam nepotrebne izdatke; kajti do glasovanja ni več dolgo in potem bo končal Narodni svet in še marsikaj drugega. Kar se pa tiče agitiranja za Avstrijo, bom tudi zdaj še najdel priložnost. Toliko pa za Avstrijo tako ni treba agitirati! To vé natanko cel vaš Narodni svet in vede vsi „Jugoslovani“, da bo v Avstriji za veliko boljši kot v Jugoslaviji.

Končno se zahvalim vsem mojim znancem in prijateljem za ljubeznjivo sočustvo, vsem onim, ki so mi ob mojem obhodu kako pomagali, in vsem onim, ki so me velik del pota spremeljali, najsrčneje in pravim vsem: V kratkem se zopet vidimo!

Johann Schellander,
Kohldorf Nr. 5, pošta Celovec.

Koroški socialdemokrati. Zakaj socialdemokratsko-organizirani delavci nič nočejo vedeti o »zlati« Jugoslaviji.

(Opomenimo v naprej, da nam ni bilo mogoče, ta dopis iz Borovelj prej priobčiti, materijala je bilo preveč).

„29. maj hočejo Jugoslovani v zasedenem okrožju posebno praznovati kot dan, na katerim so pred enim letom na novo zasedli južno Koroško. Čestitamo jim in voščimo lepo vreme. Ljudi, ki bodo praznovali in jubilirali, poznamo, saj so

vselej isti: Od onkraj Karavank pribandrani uradniki in učitelji, vojaščina od feldveblna gori, profitaželjni trgovci, katerih čut do domovine v zadnjih kotih svoje polne denarnice tiči, znani narodni prenapetneži, duhovništvo z mežnarjem in „Kerzenweiberln“, morebiti še nekteri oplašeni kmeti iz okolice.

Tisoči pa, ki so šli prvega maja v imponantni in dostojanstveni izjavi na Tratno, bodo Jugoslovani zastonj iskali. Vendar pa bodo tudi ti tisoči 29. maj praznovali s tem, da bodo tiho poslušali na njih sree in se barali: „Kaj je nam prinesel ta usodepoln dan?“ Kako bi Jugoslovani na to odgovorili, vemo: „Moko in špeh in drugega več je vam prinesel, nehvaležneži!“ Naš odgovor pa je: „Sužnost je nam prinesel!“ Ja sužnost v najhujšem pomenu. Iz veselih ljudi, navdušenih od goreče ljubezni do svobode so postali čez noč brezpravna, potrta bitja brez svobode in varstva. Kje so naši sodrugi Hedenig, Lora in Weghofer in drugi več, kje so naši listi, v katerih smo našli po muji in delu pouk in up boljših časov? Kje so časi, ko smo kot svobodni človeki prosto smeli govoriti? Minuli so, a ne na vselej! Plačilni dan se bliža! Vi kratkovidneži! Skoz naš želodec hočete najti pot v naša srca? Naša usta zapirajte s sedmoterimi ključavnicami in zahtevate zdaj, da bi naj zapeli jugoslovansko pesem na vaš zabel. Kakor da bi nikoli za vsakim žakeljnom moke ne bliščal bajonet, za vsakim koščekom špeha ne kazal zobe in se režal kak bojevit duhovnik? Vam ja še slutnja ni dana svobodnega nagona in zveste ljubezni do domovine, drugače bi vas ne mogli tako motiti! **Ene misli smo z našimi sodrugi in rojaki na severu onkraj Drave, enega srca in ene misli z onim celovškim profesorjem — katerega zmatrate za svojega —, če pravi: „Jaz ne predam mojo svobodo za eno kastrolec leče!“**

Tudi mi ne predamo našo svobodo!

Za noben špeh sveta! Vaše vabljive piščalke in obljube so nam — za nič! Za njimi stojó srbski bajonetí. To je nam pred kratkem kazal železničarski štrajk. Mi nismo idijotipožeruhi, za katere nas držite, temveč človeki, politično izvežbani in navajeni, stvari spoznati, kakšne so v resnici. Ali menite, da smo 6 dolga leta trpeli in krvaveli, da zmenimo popojene Habsburžane in konsorte z nekim „Aleksandrom Karageorgjevičem“, da se na novo damo zaplesti pod gospodarijo „po božji milosti“, pod bahavostjo bogatašev, prevzetnostjo uradnikov in ofizirjev in duhovniškim hinavstvom? **Ne in nikoli! Prej stopijo naša lepa jezera čez brege, prej se podró gore naše domovine!**

Nešteti slučaji zatiranja na vsak mogočen način: interniranje, zaperanje, preganjanje iz domovine, izganjanje iz stanovanj, tepenje, šikaniranje na linije, prepoved proste besede, vse to in še marsikaj drugega je vbito v naše glave z neizbrisenimi buhštabi. In postavi nas svet pred izbiro: lačen in svoboden — zabel in balkanska kultura, še takrat bi nam vzeli prvo in z veseljem dali vam zadnje!

**Prosti hočemo, biti kot naši očeti,
Rajši smrt, kakor kot šklafi živeti!**

Ko vi obhajate vaše praznike, stoji ta ali oni na samem. To je le eden od tisočih — zapomnite si! —, ki obhajajo poseben spomin, spomin trpljenja, zatiranja in nasilja, spomin pa tudi dneva, ki pride v kratkem, na katerem se bo zrajtala stara in nova krivda z majhnim, lahkim listom, na katerem stojó le besedice:

Za prosto avstrijsko republiko!

Iz „paradiža“.

Tožbi dr. Žerjava.

Dr. Žerjav, prejšnji prezident ljubljanske deželne vlade je tožil fijakarja Josipa Simončiča, kateri je na dan svojega godu, dne 19. marca rekel, da je dr. Žerjav prigoljufal pet milijonov. Drugi slučaj je pa tale: dr. Žerjav toži Antona Žitnika iz Čušperka, ker je v gostilni govoril, da je dr. Žerjav cestno blagajno oropal. Obsodilo je okrajno sodišče v Ljubljani seveda oba, ker pri teh stvareh noben ni bil zraven. Tudi mi nismo bili „zraven“ in ne moremo ničesar trditi. Čudno, ob enem času pa tudi prav zanimivo pa se nam zdi, da se mora „Landespräsident“ z fijakarjemi in drugimi ljudmi za svojo čast pri sodnji okoli valati. In take stvari nista govorila samo

omenjena dva; kakor beremo v „Večernem listu“, govore to tudi še drugi ljudi.

„Zedinjeni brati.“

V štev. 106. beremo v ljubljanskem „Večernem listu“:

„V Bosni še vedno plameni plemenska mržnja med Srbi in Hrvati. Posebno je med Srbi še vedno močna struja, ki noče ničesar vedeti o kakí Jugoslaviji, ampak hoče za vsako ceno le — Veliko Srbijo. Vsakega, ki noče sprejeti srbskega imena in se brezpogojno vtopiti v srbstvu, označuje za avstrijskega hlapca in izdajalca. Seveda to na hrvatski strani vzbuja odpor. Tako živi Bosna še danes v ozračju, v katerem življenje in premoženje posameznika nista vselej varna, to pa tembolj, ker tudi sedanja deželna oblast nima ne zmisla ne volje, da bi to ozračje temeljito razčistila in onemogočila red in mir. **Ropi in umori so na dnevnem redu!“**

Norci in pijanci pové resnico.

V štev. 107. priobči naveden list:

„Ker je v pijanem stanju zabavljal črez Srbe, so radi pijanosti prisodili na policijskem ravnateljstvu Ivanu Pavšiču tri dni zapora.“ Torej ne, ker je črez Srbe zmerjal, to je že tako vsakdanje, le zaradi pijanosti!

„Nič ga ne briga.“

Pravosodni minister je odredil, da se vsem sodnim uradnikom izboljšajo plače za 10 dinarjev na dan. Zna pa se zgoditi, da bo finančni minister izjavil, kakor je že večkrat, da ga nič ne briga, kaj je obljubil pravosodni (Justiz-) minister. Gledati mora gvišno prve na polna korita.

Obljuba za božič.

„Jugoslavija“ piše iz Domžal 21. maja t. l.: „Kakor čitamo, je v Ljubljano vendarle dospel sladkor. Želeli bi, da se tudi na nas ne pozabi, ker smo tudi mi tega živila potrebni. Sladkorja ni bilo k nam že pet mesecev. Če si ga hočemo kupiti, ga moramo plačati po 50—80 K! Te svote v današnjih razmerah pa ne premora vsakdo. Pobrigajte se torej, da dobimo sladkor tudi mi, ki ste ga nam obljubljali že za božič“ (vinahte).

Balkan.

Amerikanski oficirji v Splitu (Dalmacija) so razpisali 50.000 kron nagrade oni ulici (cesti), ki bo na določeni dan najbolj čista in urejena („Domoljub“, Ljubljana, dne 19. maja 1920). Brez opombe!

„Žalostne številke“.

piše isti ljubljanski list. „V Bosni in Hercegovini je v l. 1908 do 1913 narastlo prebivalstvo od 1,828.378 duš na 1,990.271. Po tem računu bi moralo do l. 1917 prebivalstvo narasti na 2,104.811 duš, v resnici pa je padlo na 1,978.980. V Bosni posebno veliko ljudi umre za jetiko (Lungenschwindsucht) in sicer na vsakih 100 slučajev smrti je 13 jetičnih. 1913 se je rodilo 82.333 otrok, leta 1917 pa le še 42.517. V drugih pokrajinah naše države **bo bržkone podobno!**“ To je za nas Korosčce posebno zaradi tega prav zanimivo, ker Jugoslovani ne morejo široka svojo usta dovolj vpirati, da je v Avstriji zdaj manj ljudi kakor pred vojsko. Posebno radi Dunaja so vpili, da propada, ker tam ni več toliko ljudi — seveda vse zavolj stradanja — ti siromaški lačenbergerji! In v „zlati“ Jugoslaviji?? Ja vidite: Kdor drugemu jamo koplje, pade sam noter!

Na kaj vse štajre!

namreč na Dunaju, je vzkliknil nedavno nek jugoslovanski list (na avtomobile, fijakarje itd.). Naše mnenje je, da imajo Avstrijci le prav. Kteri se z avtomobilom in fijakarjem more voziti, naj plača! Prav lep nasprotek v Jugoslaviji pa beremo v navedenem „Domoljubu“:

„Visok davek na vstopnice“ (Eintrittskarten). „Finančni minister **povsod** (a, glejte, glejte!) išče dohodkov in sedaj je pritisnil na veselice, zabave, koncerte, gledališča (Theater), kino itd. A tudi če ni vstopnic, se mora davek plačati za vsako prireditve, kjer se vobče zbirajo ljudi radi zabave in razvedrila. Davek je treba plačati tudi tam, kjer se pobirajo prostovoljni prispevki ali je vstopnina prosta, pa se v lokalu prodajajo jedi in pijače, poslušajo godba ali petje, gledajo predstave itd. Kazni so določene prvokrat od 80—800 K, potem pa vedno več.“ (Davek je skoro vedno 10 % vsake vstopnice.)

V istem listu je tudi brati:

„Cena soli.“

Uprava državnih monopolov je določila sledeče cene soli: kamenita sol pa 5,60 K, morska bela po 5,20 K, morska siva po 4,80 K kila. Tako Korošci! Zdaj pa zrajtite sami to na avstrijski denar in primerite potem, koliko košta v Avstriji sol. Jugoslovanski agenti, kje je bolj doberkup?? Kje je treba, na vsako reč, vsako potrebno stvar tako pritiskati s štajri, kje se mora bolj iskati dohodkov, ali v vaši „zlati“ Jugoslaviji ali pa v „siromaški“ Avstriji?? Vi faloti!

Taki so!

Pod tem napisom prinaša velikovška spaka „Korošec“ lažnjivo poročilo, da je prišel Gregor Križman iz Skocijana meseca marca v Celovec, ker je imel razna opravila. V gostilni pa ga je nahrulil nek Pasterk, zakaj da drži s Čuši. Dan navrh sta ga vzela dva žandarja v svoje okrilje, ga gnala h komandi, kjer so ga zmerjali in opljuvali, ga izslekli skoro do nagega in ga potem zaprli na tri dni v eni lukni. Cel čas ni dobil kaj jesti. Lačnega so ga pognali čez linijo. Ti larfa ti, „Korošec“!

Pribijemo, da so bila ta „opravila“ v Celovcu tako čudna, da je ljubi Križman celó legitimacijo ponaredel za svoja kriva pota. S to ponarejeno legitimacijo je prišel čez demarkacijsko črto. Radi tega so ga peljali k državni policiji. Da so ga tam nečloveško ozmerjali, opljuvali in potem še v neki lukni cele tri dni dali gladovati, to verjame menda le velikovška spaka. Ta lažnjivec meni morda, ker podrepniki „generala“ Majstra z zvestimi Korošci tako ravna, da so se v Celovcu tudi že to balkansko modo naučili.

Nerešene brati, nerešene sestre.

Protokol

zapisan z g. Rudolf Derka, mehanikar (biva zdaj v Dellach ob Dravi na zgornjem Koroškem), ki pové:

„Moj oče Rudolf Derka so bili kot strojevodja (Lokomotivführer) uslužbeni pri Bleiberger Bergwerks-Union v Prevaljah. Dne 13. maja 1919. so jih peljali v Ljubljano in jih internirali, ne da bi povelj, zakaj. 4½ meseca so bili internirani. Potem so se vrnili (rojeni so v Gradcu in so tudi tam pristojni) na Prevalje, kjer živi stalno družina, ker so mu v Ljubljani rekli, naj se vrnejo na svojo službo. Jugoslovani seveda niso bili možbeseda in tako so ostali oče do 31. maja 1920. brez dela. Posestvo, ki so si ga bili kupili, je premajhno, da bi mogli živeti. Primorani so, iskati si delo, da li so posestvo v paht in zapustili s famijlo Prevalje.

Rudarji v Lišah so priredili pred enim mesecem medseboj glasovanje: za Jugoslavijo sta štimala le dva pribandrana Kranjca, vsi drugi pa so se izrekli za Avstrijo. Vse delavstvo je razburjeno: Plače so majhne (20—22 K na dan), hrana je slaba in vsa živila strašno draga. Kruh (zelo slab, skoro ¾ turščice) košta 10 K, moka do 16 K, ena šivanka 1,50 K, papir za pisma v mapnah (10) 30—40 K.

Solske razmere: Sobe se ne morejo popisati, tako nečedne so. Sicer so tam en nadučitelj in 4 pomočni učitelji, a prave šole ni. Nadučitelj Horvat je skoro vsak dan pijan in je otrokom le v smeh. Zdaj ga bo krajni šolski svet poslal v penzijo. Da pri takih razmerah ni mogoe govoriti o šoli, kakor so jo bili ljudi prej navajeni pod „preklete“ Avstrijo — kakor pravijo Jugoslovani —, je samo ob sebe umevno.“

1. maj v Prevaljah in Guštanju.

„Vkljub prepovedi jugoslov. okrajnega glavarstva, da se v Mežni dolini prvega maja ne smejo prirediti ne obhodi ne shodi, smo dan vendar lepo praznovali. S tem so delavci pokazali svoje mnenje in svojo voljo. Dan prej so prišli srbski vojaki, kar nam pa nič ni dejalo. Obhod je bil skoro 1 km. dolg z godbo in banderami v koroških barvah. Spredej so se peljali kolesarji (Radfahrer) z ovenčanimi kolesi, drugi so jezdili

z belo-rdečimi banderami, godba, koroško oblečeni otroki so hodili tudi spredaj. V Prevaljah je čakala enako dolga tropa iz Guštanja. Godba je svirala vedno na novo naš priljubljeni koroški marš. Povsodej barve belo-rdečo! Gostilne so bile na ukaz okrajnega glavarstva sicer zaperte, množine pa so šle na Lieše v restavracijo, kjer smo še-le prav veselo obhajali naš 1. maj. Marsikatera napitnica (Trinkspruch) je bila slišati: „Na svobodnejši prvi maj brez bajonetov leta 1921 v Avstriji!“

Tako je nam bil prvi maj vsem Korošcem Mežne doline posebnega pomena.

Iz zasedenega okrožja.

Pliberk.

Jugoslovani so že čisto obupani, da bi dobili Koroško za se. To se kaže najbolj po vseh shodih — v zadnjem času na Sv. mestu, v Rinkolah in 13. maja tudi v Pliberku — prizadevanje, skoz fajmostre si koroške dušice pridobiti, ki so se tako „hudo“ zabredle. Vedeli so že prej, da bo obisk v Pliberku nikoli ne dober; zato so morale ženske družbe po Doberlivasi, Velikovcu itd. trompetat in tromlat. Po celi Mežiški dolini so vabili ljudi. Iz Maribora, Spodnjega Dravberga, Slovenja Gradca, Prevaljah, Guštanja, Mežice iz Črne so morale priti zveste ovčice, k nam na Koroško poslane iz tujih dežel za poboljšanje vedenja in krvi in poboljšanje „podle“ nemške kulture. Okrajno glavarstvo se je kazalo polnoštevilno, še „mašinfrajle“ niso manjkale in ne druge „pomočnice“ ženskega spola. Tujci in tujke in zopet tujke in tuje: železniški uradniki, učitelji, frajlice in pomočnice, drugi uradniki itd. Če je bilo od vseh zbranih le tretji del domačinov, je veliko! Tako je nastalo iz resnega shoda za naše Korošce in Korošice le neka veselica. Hujskanje je vedno enako: „Doli z Nemci!“ A nobenemu govorniku ni padlo v glavo, da bi tudi kaj povedal o gospodarskih, političnih in socialnih razmerah pod srbsko gospodarijo, ali pa začel kaj o šolskem vprašanju, a to pa ne! S tem bi si bili urezali le v svojo kožo! Dr. Müller, Grafenauer in Ve, mile, ljubke govornice, Bog ve, kaj ste vse žlobudrale in gobezdale; le o tem, kar je za ljudstvo nujno potrebno, če hoče še po človeškem živeti, le o tem ni bilo ne besedice. O, mi Korošci se ne trgamo za vaš balkanski svinjak, prav radi se ga odpovemo. Da tudi pastirček balkanskih dušic na Koroškem, dr. Arnejc iz Zrelca, ni manjkal, se vé. Saj ne sme dopustiti, da bi ne prišle jugoslovanske dušice vse v balkansko nebese. Slepov sovraštvo je le v škodo!

Borovlje.

Prejšni pehtar „Narodnega doma“ (Trabesinger) v Celovcu, fungira zdaj kot „narodni svetar“ v Svetnivesi. Barali so ga, kdaj da bo prav za prav ljudsko glasovanje. Nató je rekel od besede do besede: „Bodimo hvaležni, da še ni reda, ker kakor dolgo ni reda, bo nas vlada podpirala, potem nas ne bo več podpirala!“ Lepi izgledi!

Vovbre.

Le od malo ljudi je reči, da so najdlji kot begunci srečo za celo življenje. K tem sliši obče spoštovan Hans Morak, posestnik in trgovec v Klečah. 25. maja se je peljal s svojema prijateljema Josef Glantschnig in Matthäus Pollaschegg po svojo izvoljeno, gospo Resi Huditz. Isti dan jo je še peljal čez demarkacijsko linijo. Že na vožni so ga povsod pozdravljali Korošci, v Trušnjah pevci, v Blatu možnarji, v Vobrah so postavili „Triumphbogen“, katerega je sicer raztrgal v zbesnelem sovraštvu dr. Vidmar. Ko so prišli domov, je pozdravila novoporočena množina nad 1000 ljudi, posebno pa vovbrski pevci. Grebinjčani so prišli z bakljami in pevci, godba je vabila na ples, na več straneh so se pele koroške pesmi, sploh, veselje je bilo, gledati na te vesele, a vrle in korenite možje in ženske. Kaj so dejali ti 40 žandarji in povrh še policisti, kar jih je bilo prišlo! Kar se Jugoslovonom z vso agitacijo, avtomobili, vozovi, s cukrom in jedjo zastonj ni posrečilo, je bila tu vest dovolj, da se ženi naš Morak. Ta hohcit je bila prava izjava ljudstva in kazala jasno ljubezen do domovine, pokazala, da stojimo trdno vsi skup. Novoporočenima pa voščimo veliko, veliko sreče v svojem zakonskem stanu.